

מס' הצעה : 328

תאריך : 24/5/11

התמוטטות מצוק חוף ים התיכון – דרכי התמודדות

בתוקף סמכותה שבסעיף 3 לחוק מינהל מקרקעי ישראל התש"ך 1960, בהמשך להחלטת הממשלה מס' 3097 מיום 3.4.11 החליטה מועצת מקרקעי ישראל בישיבתה מיום .... כלהלן :

מינהל מקרקעי ישראל יעביר למשרד להגנת הסביבה סך של 360 מיליון ₪ בפריסה שווה על פני 9 שנים החל מתקציב לשנת 2012, זאת לצורך ביצוע הפעולות המוטלות על הגוף הביצועי היעודי שיוקם לצורך התמודדות עם התמוטטות מצוק הים התיכון.

דברי הסבר

במהלך השנים 2005 – 2010 פעל צוות מקצועי בין משרדי לגיבוש מדיניות ממשלתית בנושא התמודדות עם התמוטטות המצוק החופי בים התיכון. ביום 25.4.2010 אימצה הממשלה, בהחלטה מס' 1620 את מסמך המדיניות של הצוות: "התמוטטות המצוק בחופי ישראל – דרכים להתמודדות, והמשמעויות הכלכליות, הציבוריות והסביבתיות", כן החליטה הממשלה על הקמת צוות, בראשות משרד ראש הממשלה, לגיבוש המלצות ליישום מסמך המדיניות (להלן: "צוות היישום").

תהליך התמוטטות המצוק המצוי לאורך חופי הים התיכון הוא תהליך טבעי, המשכי וודאי. התמוטטות המצוק נגרמת משורה של גורמים הקשורים במפלס הים, במשטר הגלים ובמאזן החול במרחב החופי. המצוק מתמוטט ונסוג מזרחה בגין הרכבו הפריך ומיקומו המיוחד וכתוצאה משילוב של שלושה גורמים עיקריים: (1) חתירת גלי הים בבוהן המצוק (בסיס המצוק); (2) אי יציבות מדרון המצוק; (3) פעולת הנגר העילי. התהליך צפוי להתעצם בגין התערבות אנושית ישירה ועקיפה, המשפיעה על גורמים אלה, כגון הקמת מבנים ימיים העוצרים את זרימת החול לאורך החופים (נמלים, מרינות, שוברי גלים וכו'), וכן בגין שינויים אקלימיים המתבטאים בעליה מואצת במפלס הים ובשינוי משטר הגלים.

במסגרת הכנת מסמך המדיניות חוף ים התיכון נסקר ומופו קטעי מצוק באורך מצטבר של 45 ק"מ, כמו כן, לאורך גג המצוק, סומנה רצועת סיכון ברוחב של 50 מטר, המוגדרת כאזור הנמצא בסכנת התמוטטות בטווח

הזמן שעד לסוף המאה ה-21 (להלן: "רצועת הסיכון"). ללא פעולות להגנה על המצוק, השטחים המצוינים ברצועת הסיכון מהווים סיכון בטיחותי לחיי אדם ולרכוש.

לצורך התמודדות עם בעיית התמוטטות המצוק, מזה, ובמגמה למזער את התערבות האדם בטבע, מזה נקבעה במסמך המדיניות גישה מאוזנת: במקומות בהם קיימים, בגג המצוק, שטחים המאופיינים בבנייה עירונית רוויה, בבנייה צמודת קרקע ובאתרים ארכיאולוגיים בעלי ערך לאומי ובינלאומי, הוחלט על הקמת מערכת הגנות למניעת התמוטטות המצוק. באזורים אחרים, הוחלט לא להגן על המצוק ולהסתפק באמצעי הגנה על שלום הציבור (שילוט, גידור וכד') בסך הכל, הוחלט להגן על כ- 13 ק"מ מצוק, ולא להתערב במאזן הטבעי בכ-30 הק"מ הנותרים של מצוק חוף הים התיכון.

עיקרי המלצות צוות היישום:

1. בנושא תכנון הצוות ממליץ כי המועצה הארצית לתכנון ובניה תורה על הכנת תוכנית מתאר כללית לעניין התמודדות עם התמוטטות המצוק בחוף הים התיכון.
- תכנון וקידום ההגנות היבשתיות, לרבות הקמתן, ותחזוקתן יהיו באחריות הרשויות המקומיות תכנון וקידום ההגנות הימיות, לרבות הקמתן, ותחזוקתן יהיו באחריות הגוף היעודי.
2. המשרד להגנת הסביבה, באמצעות אגף ים וחופים, יהיה אמון על גיבוש המדיניות והסדרת הרגולציה הנדרשת להקמת ההגנות הימיות והיבשתיות ולתחזוקתן.
3. לצורך ביצוע ההגנות הימיות ופעולות ניטור ובקרה יוקם גוף ביצוע ייעודי. גוף זה יהיה מינהלה ייעודית שתוקם לצורך כך.
4. צוות היישום ממליץ לחלק את עלויות התכנון, ההקמה והתחזוקה של ההגנות היבשתיות וההגנות הימיות בין המדינה לבין הרשויות המקומיות כדלקמן:
  - מימון עלות תכנון ההגנות הימיות, הקמתן, ותחזוקתן, יוטל על המדינה
  - מימון ההקמה ותקורות של הגוף היעודי יוטל על המשרד להגנת הסביבה
  - מימון תכנון תכנית המתאר הארצית יהא באחריות המשרד להגנת הסביבה ומתקציבו
  - תכנון ההגנות היבשתיות, הקמתן ותחזוקתן יעשה מתקציבי הרשויות המקומיות

שלב א' של הפרויקט, יתוקצב בסכום של 500 מלש"ח, בפריסה על פני 10 שנים, מהמקורות הבאים:

- 4.1 המשרד להגנת הסביבה יקצה סכום של 50 מלש"ח מתקציבו, בפריסה על פני 10 שנים החל משנת התקציב 2011, לצורך מימון הפעולות הנדרשות לשם הקמת גוף הביצוע הייעודי והפעלתו השוטפת ולשם הכנת תוכנית המתאר הארצית הכללית.
- 4.2 מינהל מקרקעי ישראל יעביר למשרד להגנת הסביבה סכום של 360 מלש"ח בפריסה על פני 9 שנים, החל משנת התקציב 2012, לצורך ביצוע הפעולות המוטלות על גוף הביצוע הייעודי בהתאם לקבוע בהמלצות צוות היישום. פריסת תקציב המזומן של סכום זה, תיקבע בתחילת כל שנה, בתיאום בין אגף תקציבים במשרד האוצר והמשרד להגנת הסביבה, ובהתאם לצרכים הקבועים בתוכנית העבודה המאושרת של גוף הביצוע ולמידת ההתקדמות של הרשויות המקומיות הנוגעות בדבר בתכנון ובהקמת מערכת ההגנות היבשתיות.

4.3 הרשויות המקומיות הנוגעות בדבר תשקענה מתקציביהן סכום הנאמד ב-90 מלש"ח, לרבות ממקורות כאמור בסעיף ב' להלן, לטובת הקמת מערכת ההגנות היבשתיות.

5. החלטת ממשלה מס' 3097 מיום 3.4.11 אימצה את המלצות צוות הישום והטילה על יו"ר מועצת מקרקעי ישראל להביא למועצה הצעה לאישור תקציב כאמור בסעיף 4.2.